

Ervaringen van vader Iebe (65) en dochter Ingrid (37) Monderman

Lessen voor beginners (5): nu al winter?

Bijna allemaal zijn we nu nog bezig met de zomervakantie. Hopelijk genieten van het lekkere warme weer, waarin ook de bijen goed hun best hebben konden doen? Jonge koninginnen aan de leg? Veel honing gehaald? Op het moment van schrijven voor ons nog allemaal onbeantwoorde vragen. Toch is het goed je te realiseren dat voor de bijen de winterrust al weer dichtbij komt. Veel drachtplanten voor de honing zijn er niet meer. Alleen de heide biedt een laatste kans op gevulde potten. Stuifmeel vinden de bijen de komende weken nog in de bloeiende klimop en in de planten die her en der nog in de tuin staan. Een goede stuifmeelvoorraad is belangrijk voor de ontwikkeling van het volk in het begin van het volgende bijenseizoen. Vanaf februari begint de koningin weer met een klein broednest. Op dat moment is het de vraag of de bijen al kunnen uitvliegen om op sneeuwklonk en krokus stuifmeel te verzamelen. Vaak is het nog te koud, zoals ook dit jaar. Het is daarom belangrijk je te realiseren dat vanaf augustus de bijen zich gaan voorbereiden op de winter. Het broednest wordt kleiner. De bijen die

nog worden geboren moeten de komende winter overbruggen. De imker (m/v) moet nú zorgen voor gezonde sterke volken met voldoende voer. Met recht wordt gezegd dat het bijenseizoen eigenlijk begint in augustus. Dan immers worden de omstandigheden gecreëerd die zorgen dat een bijenvolk zich het volgende jaar weer goed kan ontwikkelen.

Drie tikken voor de Varroa

Eerst moet de bestrijding van de varroamijt worden opgepakt. In de loop van het jaar hebben we ons best gedaan de varroapopulatie zo klein mogelijk te houden. In de broedkamer heeft steeds een honingkammeraam gehangen. Onder dat raam bouwen de bijen darrenraat. Zodra de darrenlarven zich gaan verpoppen en de cellen gesloten zijn, verwijderen we dit stuk raat (zie foto's). Onder goede omstandigheden kan dit wel drie keer in een seizoen. Op de foto een opengemaakte darrencel met een larve waarop enkele mijten zichtbaar zijn. Dat is de eerste tik die we hebben uitgedeeld. De kunstzwermen hebben we direct behandeld met oxaalzuur. Dat was de tweede tik.

Nu moet de belangrijkste slag nog worden gewonnen. Wij behandelen onze volken met 85% mierenzuur met behulp van de Nassenheider verdampert. Denk hierbij aan goede beschermende maatregelen. Deze concentratie mierenzuur is sterk bijtend en veroorzaakt bij aanraking een soort brandwonden. We hebben de effecten gezien (gelukkig niet zelf ondergaan). Gebruik dus goede, onbeschadigde plastic handschoenen. Ook moet je voorkomen dat je de dampen inademt. Deze bestrijding voeren we tweemaal uit. De eerste eind juli/begin augustus en de tweede drie weken later. Een andere methode die ook goede resultaten biedt, is behandeling met Thymovar. Dit zijn plaatjes waarin thymol is opgenomen, de sterk geurende stof die in thijmolie zit. Deze methode is wel wat duurder dan de behandeling met mierenzuur. In december/januari volgt dan nog een laatste behandeling van het kalenderjaar (de eerste van het nieuwe bijenjaar): druppelen met een oxaalzuur-suikeroplossing; dit om het nieuwe seizoen met een 'schone lei' te beginnen. Ook hier handschoenen gebruiken.

Voer

Eind juli winnen wij met een beetje geluk, goed weer en natuurlijk sterke volken de laatste honingooft, vooral lindehoning, een honingsoort met een heel lichte muntsmaak. Wij slingeren vrijwel alleen de honing uit de honingkamer en hooguit uit een kantraam (raam dat tegen de zijkant van de kast hangt), mits er verder rond het broednest nog veel voer zit. Na deze oogst zorgen we dat er voldoende wintervoer in het volk komt. Beoordeel eerst hoeveel honing nog in de broedkamer aanwezig is. Eén vierkante decimeter aan beide kanten

Vader en dochter versus moeder-de-vrouw

Ingrid:

Inmiddels mag het duidelijk zijn dat mijn vader en ik veel plezier beleven aan het houden van bijen. Maar we mogen mijn moeder toch ook niet uitvlakken. Ze vindt de bijen leuk van een afstand, is blij dat mijn vader een hobby heeft en eet graag honing, maar verder dan dat deelt ze ons plezier in bijen houden niet. Ondanks dat is ze nooit te beroerd geweest om ons te helpen. Potjes wassen, helpen met honing in potjes doen, etiketten plakken, de honingverkoop aan huis en de troep achter ons opruimen. Dus mam, heel erg bedankt namens ons beiden.

Boven: Darrenraat onder aan een honingraam
Onder: Varroabesmetting
Foto's I. Monderman

verzegelde honing komt overeen met één pond. [Een raam uit een spaarkastbroedkamer dat aan beide kanten helemaal is verzegeld, bevat dus ongeveer 3,5 kg voer.] Dit noteren we op de kastkaart. In de loop van augustus en september voeren we de bijen zodat de bijen uiteindelijk met minimaal tien kilo suiker netto de winter in gaan. We gebruiken hiervoor jerrycans invertsuiker met een inhoud van 14 liter; daarin zit 10 kg suiker. Op de volken hebben wij voerbakjes voor ongeveer 2 kilo voeroplossing tegelijk. Er bestaan ook grotere voerbakken. We zorgen dat we half september klaar zijn met voeren.

Winterrust?

Ja, dan begint voor de bijen de winterrust, maar niet voor de imker. Eerst ruimen we de bijenstal op. Natuurlijk hebben we de stal regelmatig schoon gehouden, maar nu is het tijd om na te gaan welke materialen onderhoud nodig hebben. Zijn alle broed- en honingkamers nog in goede conditie? Vaak doet alleen een beitsbeurt al wonderen. Soms moet een meer ingrijpende maatregel worden genomen, zoals een rot stuk plaat vervangen of, in het ergste geval een bak opruimen en een andere aanschaffen. Wellicht heeft ook de schuiflade in de bodem een likje (liefst witte) verf nodig. De afvalresten die op de plaat komen zorgen voor verkleuring, waardoor soms nog moeilijk een varroamijt is te onderscheiden. In de loop van het seizoen hebben we zoveel mogelijk beschadigde raampjes (oortjes afgebroken of draad geknapt) of raampjes met grote stukken darrenraat uit het volk verwijderd. Ook braamraat hebben we steeds verzameld. Nu is het tijd om alle was om te smelten. Wij hebben een zonnewassmelter, die erg geschikt is om de

stukken braamraat te verwerken. Ook een enkel raampje wil nog wel. Maar grotere hoeveelheden gaan in de stoomwassmelter. Voordeel daarvan is dat de hoge temperatuur de ramen meteen ontsmet.

De cursus

Ook dit jaar organiseerde onze vereniging een cursus Beginnend imkeren. Onder leiding van bijenteeltleraar Jan Piet Frens raakten vanaf begin maart de cursisten bekend met de wondere wereld van de bij. Het is een jeugdige enthousiaste groep, de helft mannen, de helft vrouwen. De praktijklessen startten onder slechte omstandigheden. De eerste

twee lessen moesten meteen worden afgezegd want het weer was te winters. De eerste praktijkles, eigenlijk bedoeld als voorjaarscontrole, kon pas worden gegeven toen de bijen al in de perenboomgaard stonden. Voor de cursisten meteen wel een goede les dat het welzijn van de bijen steeds voorop moet staan. Ook de les erna, een week later, moest worden verplaatst wegens kou en regen. Hoe het verder liep in die zomer van 2013 vertellen we u later.

